

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในจังหวัดปัตตานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การวิจัยแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) และวิธีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยใช้การสังเกตการณ์ (Observation) ของผู้วิจัยในฐานะเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่มาเข้าร่วมด้วย โดยขอเสนอในหัวข้อดังนี้ คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดในแต่ละหัวข้อตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยมีกลุ่มประชากรที่เป็นเป้าหมาย ภายในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ซึ่งมีจำนวน 12 อำเภอ คือ อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอหนองจิก อำเภอยะหริ่งอำเภอยะรัง อำเภอปะนาเระ อำเภอสายบุรี อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอแม่ลาน อำเภอไม้แก่น อำเภอกะป้อ อำเภอทุ่งยางแดง และอำเภอมายอ

1.1.1 ผู้ที่ดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่

1.1.2 ข้าราชการผู้ทำหน้าที่กำกับ ดูแลการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่ นายอำเภอ ปลัดอำเภอ

1.1.3 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน ในฐานะผู้ที่มีบทบาทในการทำงานร่วมกับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่หมู่บ้าน

1.1.4 ประชาชน ในฐานะลูกบ้านของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นายอำเภอ ปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไป ตำแหน่งละ 2 คน โดยผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 16 คน โดยให้กระจายครอบคลุมทั้ง 12 อำเภอ ดังนี้

1.2.1 ผู้ที่ดำรงตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้วิชัยเลือกแบบเจาะจงจากบุคคลที่มี ภูมิฐานะในพื้นที่ มีผลงานโดดเด่น และเป็นผู้ที่มีบทบาทในสังคม ชาวบ้านให้การยอมรับนับถือ

1.2.2 ข้าราชการผู้ทำหน้าที่กำกับ ดูแลการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่ นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ผู้วิชัยเลือกแบบเจาะจงจากบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เป็นระยะเวลานาน กว่า 10 ปี เป็นบุคคลที่มีผลงานโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์

1.2.3 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน ในฐานะผู้ที่มี บทบาทในการทำงานร่วมกับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่หมู่บ้าน ผู้วิชัยเลือกแบบเจาะจงจากบุคคล ที่มีภูมิฐานะในพื้นที่ มีผลงานโดดเด่น และเป็นผู้ที่มีบทบาทในสังคม ชาวบ้านให้การยอมรับนับ ถือ

1.2.4 ประชาชน ในฐานะลูกบ้านของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้วิชัยเลือกแบบเจาะจง จากบุคคลที่มีภูมิฐานะในพื้นที่ และเป็นผู้ที่มีความเสียสละ ช่วยเหลือสังคมและส่วนรวม เป็น ปราชญ์ชาวบ้าน ชาวบ้านให้การยอมรับนับถือ

มีรายนามผู้ให้ข้อมูลและบทบาทความสำคัญของผู้ให้ข้อมูล ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้ให้ข้อมูล	ตำแหน่ง / ผลงานความสำคัญ
1. นายสุรพร พร้อมมูล	นายอำเภอไม้แก่น นายอำเภอดีเด่นระดับประเทศ ประจำปี 2553
2. นายสนั่น พงษ์อักษร	นายอำเภอหนองจิก นายอำเภอดีเด่นระดับประเทศ ประจำปี 2552
3. นายประยูร พุทธชาติ	ปลัดอำเภอ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครองที่ทำการปกครองอำเภอไม้แก่น
4. นายมนตรี บุญวงศ์	ปลัดอำเภอ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครองที่ทำการปกครองอำเภอแม่ลาน
5. นายมะรอนิง จาโก	กำนัน อำเภอเมืองปัตตานี
6. นายฮาเซง วานี	กำนัน อำเภอกะป้อ
7. นายรอมลี คอเลาะ	ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอยะหริ่ง
8. นายมะการัง หวัง	ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอทุ่งยางแดง
9. นายพันธุ์เกียรติ จ่างเจริญ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

รายชื่อผู้ให้ข้อมูล	ตำแหน่ง / ผลงานความสำคัญ
10. นายหม่อมทิ มะจะ	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
11. นายนุรุดิน อาบู	ผู้นำศาสนา
12. นายแวเยะ สะมะอาลี	ผู้นำศาสนา
13. นางฟาตีเม๊ะ	ผู้นำชุมชน
14. นายสุมิน มะซัน	ผู้นำชุมชน
15. นายรอยากี มะเค็ง	ประชาชนทั่วไป
16. นายอิหมรอน หะยีดาโอะ	ประชาชนทั่วไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นการตั้งประเด็นคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ล่วงหน้า กำหนดคำถามสำหรับแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิดเพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักของกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมกับผู้ช่วยนักวิจัยช่วยดำเนินการสัมภาษณ์ให้ด้วย เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาอันเนื่องมาจากการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกัน (ภาษาต่างกัน) สำหรับผู้นำศาสนาที่พูดภาษาไทยไม่ถนัด โดยมีแนวการสัมภาษณ์ สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในจังหวัดปัตตานี โดยมีคำถามที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในจังหวัดปัตตานี

1. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของท่านอย่างไรบ้าง
2. เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้นในหมู่บ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้แสดงบทบาทแก้ไขปัญหอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงความรุนแรงของปัญหาที่นำไปสู่ความแตกแยก
3. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านใช้บทบาทอย่างไรในการให้ลูกบ้านมีความรักความสามัคคี เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างกันขึ้นภายในและนอกหมู่บ้าน
4. ความขัดแย้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เกิดจากหลายมิติ ซึ่งเป็นผลพวงอันยาวนานของประวัติศาสตร์ การเมือง การปกครอง เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรม ความเหลื่อมล้ำทาง

เศรษฐกิจ และด้านกระบวนการยุติธรรม ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นรากฐานที่นำมาซึ่งความขัดแย้ง ดังนั้น ผู้ใหญ่บ้านสามารถจับบทบาทหน้าที่ในฐานะผู้นำชุมชนที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการในการแก้ไขปัญหาได้อย่างไรบ้าง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาททางการเมืองของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในจังหวัดปัตตานี

1. ท่านคิดว่าในรอบแปดปีที่ผ่านมา (ตั้งแต่ปี 2547)เป็นต้นมา มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อการแสดงบทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในจังหวัดปัตตานี

2. อำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่กฎหมายกำหนดบทบาทในรูปแบบต่างๆ เป็นปัจจัยที่ส่งผลในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในจังหวัดปัตตานีอย่างไรบ้าง

ตอนที่ 3 แนวโน้มบทบาททางการเมืองของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ควรเป็นไปในอนาคต

1. คุณสมบัติใดที่จำเป็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขความขัดแย้งในจังหวัดปัตตานี

2. ท่านคิดว่า บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งหรือไม่ ถ้าต้องปรับเปลี่ยนท่านมีความคิดเห็นหรือความต้องการการปรับเปลี่ยนในบทบาทและสถานภาพของกำนันผู้ใหญ่บ้านควรเป็นอย่างไร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ประเภท ดังนี้

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยในฐานะปลัดอำเภอซึ่งรับราชการในพื้นที่จังหวัดปัตตานี และปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบงานบริหารงานปกครองซึ่งเกี่ยวข้องกับกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านโดยตรง ซึ่งจะทำให้การสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ข้าราชการ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไป โดยผู้วิจัยบันทึกเทประหว่างการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมที่เหมาะสมและเพียงพอแก่การวิจัยยิ่งขึ้น

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่มีอยู่แล้ว ทั้งจากห้องสมุดและหน่วยงานราชการต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น หนังสือราชการ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรี พระราชบัญญัติ โครงการ/แผนงาน เอกสารการวิจัย บทความรายงานวิชาการ เอกสารคำประกาศนโยบาย พระราชบัญญัติการปกครองท้องถิ่นและเอกสารการวิจัยที่

เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ข้อมูลที่ได้มาจากเอกสารเป็นพื้นฐานของการวิจัยเบื้องต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนที่เป็นเอกสาร และส่วนที่เป็นผลจากการสัมภาษณ์เสร็จเรียบร้อยแล้ว นำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ในแง่ต่างๆ ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การสังเกตการณ์ (Observation) ของผู้วิจัยในฐานะปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่มาใช้ร่วมด้วย เพื่อนำไปสู่คำตอบของงานวิจัยและเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในการศึกษามากที่สุด

